

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/80/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6711215410
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6711215410.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľky O. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, XXX XX A., zastúpenej C. I., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, XXX XX A. proti odporcovi C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, XXX XX A., o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 5400 € s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/180/2011-86 zo dňa 11. 10. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 5.400 € do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku titulom bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti, ktorá navrhovateľke spoluvlastnícky patrí, a to za obdobie od 01. 11. 2009 až do 31. 10. 2011. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že právo spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu je dané zákonom a vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. z práva spoluvlastníka podieľať sa na užívaní spoločnej veci v miere zodpovedajúcej jeho podielu. Ak ale neumožňujú existujúce pomery niektorému spoluvlastníkovi plnú realizáciu tohto práva, prislúcha mu za to zodpovedajúca náhrada. Mal za to, že uvedená náhrada je plnením bez právneho dôvodu, jednou zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia, ktorej dôsledkom je povinnosť vydať všetko, čo bolo plnením bez právneho titulu nadobudnuté. Konštatoval, že v prípade, že spoluvlastník neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu bez toho, že by medzi ním a druhým spoluvlastníkom alebo ostatnými spoluvlastníkmi bola uzatvorená nájomná alebo iná zmluva, spočíva obohatenie druhého spoluvlastníka, v tomto prípade odporcu, v užívaní väčšieho rozsahu predmetu spoluvlastníctva bez platenia náhrady za užívanie tohto podielu. Vzhľadom na vyššie uvedený právny záver okresný súd uzavrel, že odporcovi vzniklo bezdôvodné obohatenie predstavujúce 3-nový podiel z nehnuteľnosti navrhovateľky, čo za dobu od 01.11.2009 do 31.10.2011 predstavuje sumu 5.400 €, keď pri výške bezdôvodného obohatenia získaného odporcom vychádzal zo správy realitnej kancelárie Maxreal s.r.o.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v konaní a zároveň uložil odporcovi povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Zvolen súdny poplatok za podaný návrh v zmysle § 2 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch (zák. č. 71/1992 Zb.).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá, O. s. p.) odvolanie odporca. S právnym záverom okresného súdu nesúhlasil, namietal už predchádzajúci prevod nehnuteľnosti na navrhovateľku, a teda vôbec nemal vedomosť o tom, že navrhovateľka je spoluvlastníčkou predmetného domu. Namietal, že je výlučným vlastníkom tohto rodinného domu a „žiada len to, čo je jeho“ s tým, že naďalej trval na tom, aby súd vypočul svedkov. Poukázal na to, že za minulé roky investoval do domu, a preto nesúhlasí s rozsudkom okresného súdu.

Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie v rozsahu určenom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Okresný súd nárok navrhovateľky posúdil ako bezdôvodné obohatenie a pri ustálení výšky tohto bezdôvodného obohatenia vychádzal zo správy realitnej kancelárie.

Podľa § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

Podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd.

Podľa § 136 ods. 1 Občianskeho zákonníka vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov.

Podľa § 123 Občianskeho zákonníka vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že obsahom vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva, je okrem iného, aj oprávnenie vlastníka vec v medziach zákona užívať. Vec môže byť v spoluvlastníctve aj viacerých osôb, pričom spoluvlastnícky podiel vyjadruje mieru účasti spoluvlastníka na vzťahu k spoločnej veci. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 OZ oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prípade, že spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného plnenia. Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť. Treba zdôrazniť, že aj keď medzi podielovými spoluvlastníkmi nedôjde k dohode o užívaní spoločnej veci a jeden alebo viacerí z nich ju užívajú, nie je možné dospieť k záveru, že vec je užívaná bez právneho dôvodu. Právnym dôvodom na užívanie veci je aj v takomto prípade ich spoluvlastnícke právo. Spoluvlastnícky podiel vyjadrujúci mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach k spoločnej veci nie je totiž podiel na veci reálne vymedzený, ale je len podielom ideálnym. V rámci neho nie je možné preto oddeliť, čo je výlučne podiel jedného spoluvlastníka a čo je výlučne podiel druhého spoluvlastníka, resp. podiely ostatných spoluvlastníkov.

Z vyššie uvedeného možno vyvodiť, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne v Občianskom zákonníku upravený. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 OZ v spojení s ust. § 123 OZ. Toto právo je nepochybne majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101

OZ. Uvedený nárok nemožno právne kvalifikovať ako nárok z bezdôvodného obohatenia. Ustanovenia o bezdôvodnom obohatení majú len podpornú povahu a ich použitie nemožno preto rozširovať na práva, ktoré sa opierajú o osobitné zákonné ustanovenia. Napokon, v prípade práva podielového spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckeho podielu, nie je splnená ani jedna zo skutkových podstát vzniku bezdôvodného obohatenia. Nejde totiž a to ani vtedy, ak spoluvlastník vec v celosti užíva bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi, o užívanie veci bez

právneho dôvodu, a teda o majetkový prospech získaný bez právneho dôvodu, ani o majetkový prospech získaný plnením z neplatného právneho úkonu, plnením z právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol, prípadne získaný z nestatočných zdrojov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 141/99, 4Cdo 298/2008).

V prejednávanej veci je teda nesporné, že účastníci v rozhodujúcom čase boli podielovými spoluvlastníkmi dotknutej nehnuteľnosti, ako aj to, že nehnuteľnosť užíval odporca a že tento náhradu vo forme peňažného plnenia navrhovateľke neposkytol. Navrhovateľka sa preto domáhala peňažného plnenia voči odporcovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, uplatnila teda právo, ktoré vyplýva z podielového spoluvlastníctva, a ktoré sa opiera o ust. § 137 ods. 1 OZ.

Ak prvostupňový súd dospel k inému právnemu záveru a nárok navrhovateľky posúdil ako nárok z bezdôvodného obohatenia, jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolaciu súdu preto neostávala iná možnosť ako napadnutý rozsudok zrušiť v celom rozsahu, nakoľko úlohou prvostupňového súdu po vrátení veci bude posúdiť vec na základe iného právneho posúdenia a za týmto účelom vykonať i tomu zodpovedajúce dokazovanie. Odvolací súd k uvedenému poznamenáva, že ak by rozsudok okresného súdu zmenil vychádzajúc zo skutočností, s ktorými sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nezaoberal bez toho, aby účastníkovi konania umožnil sa k novým právnym záverom vyjadriť, príp. predložiť dôkazy, ktoré z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa sa nejavili významnými, odňal by takémuto účastníkovi možnosť konať pred súdom. Preto aj na základe zachovania zásady dvojinštančnosti súdneho konania bol nútený odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

I napriek tomu, že výrok rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania nebol výslovne odporcom napadnutý je zrejmé, že ide o výrok súvisiaci s výrokom vo veci samej, ktorý bol odvolacím súdom zrušený. Z tohto dôvodu muselo byť zrušené rozhodnutie okresného súdu v tejto časti (§ 206 ods. 2 O. s. p.).

Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.